

Bilag

Analyse af brøkfølkepensionister med lav indkomst i Københavns Kommune

Resumé

Analysen finder, at der var 814 brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune i 2022. Det er 16 procent flere, end der var i 2012. På landsplan har der været en større stigning i antallet af brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen. Fremskrivningen indikerer, at gruppen i Københavns Kommune vil vokse markant frem mod 2039. Dette skyldes bl.a. ændringer i demografien, hvor der kommer flere ældre, samt en skærpelse af kravene for at optjene fuld pension.

Sagsfremstilling

Brøkpensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune

Analysen opgør omfanget af brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune fra 2012 til 2022. De anvendte definitioner af brøkfølkepensionister (herefter kaldet brøkpensionister) og lavindkomstgruppen ses i boks 1.

Boks 1: Definition af brøkfølkepensionist og lavindkomstgruppe

Brøkfølkepensionister er i analysen defineret som borgere, der modtager folkepension og har haft bopæl i Danmark i mindre end 40 år mellem deres 15. leveår og pensionsalderen. En brøkpensionist får nedjusteret sin folkepension med en brøk, der svarer til $\frac{x}{40}$, hvor x er det antal år personen har haft bopæl i Danmark. Har en person fx opholdt sig i Danmark i 20 år i løbet af optjeningsperioden, vil vedkommende have ret til halvdelen af den fulde folkepensionssats.

Der er i praksis undtagelser, der kan give borgere ret til fuld folkepension, selvom de ikke har opholdt sig i Danmark i mindst 40 år, fx hvis de har haft bopæl i udlandet i forbindelse med en udstationering i dansk tjeneste eller i forbindelse med uddannelse.

Brøkførtidspensionister indgår ikke i analysen.

En person indgår i lavindkomstgruppen, hvis vedkommende har en ækvivaleret disponibel indkomst, der er lavere end 50 procent af medianen. Denne definition benyttes bl.a. af Danmarks Statistik. Begrebet ækvivaleret disponibel indkomst beregnes på hele familiens indkomst og gør det muligt at sammenligne indkomster for forskellige

23-08-2024

Sagsnummer i F2
2024 - 16413

Dokumentnummer i F2
6073687

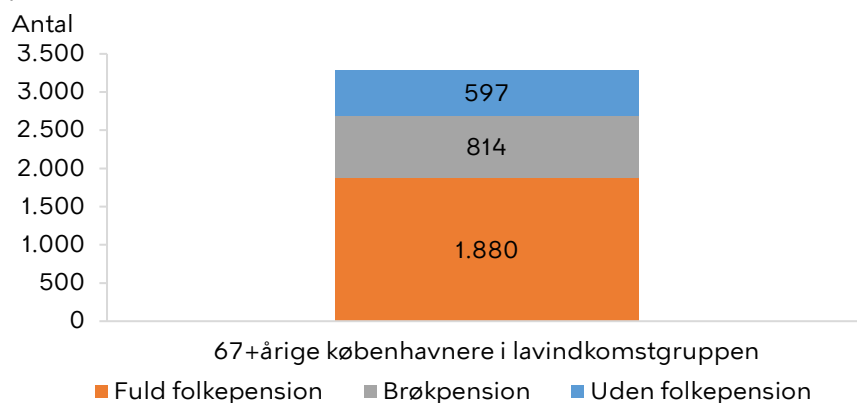
Sagsnummer eDoc
2024-0296352

Sagsbehandler
Eva Devantier

familietyper, da der tages højde for, at en familie på to ikke har dobbelt så høje udgifter som en person, der bor alene. En person, der modtager fuld folkepension, samt fuld ældrecheck, men som ikke har andre indkomster, vil typisk ligge over denne indkomstgrænse.

I 2022 var der 3.291, der befandt sig i lavindkomstgruppen, blandt de 67+årige københavnere, hvilket svarer til 5,5 procent. Knap hver fjerde i lavindkomstgruppen, eller 814 personer, var brøkpensionister, fordi de ikke havde opholdt sig i Danmark længe nok til at optjene fuld folkepension, jf. figur 1. 597 personer, svarende til knap hver femte i lavindkomstgruppen, modtager slet ikke folkepension, hvilket kan skyldes, at de ikke har dansk statsborgerskab og ikke har opholdt sig i Danmark i mindst 10 år. Den sidste gruppe, der modtager fuld folkepension, kan befinde sig i lavindkomstgruppen fx fordi de bor sammen med en person med lav indkomst.

Figur 1. 67+årige københavnere i lavindkomstgruppen, fordelt efter pension. 2022

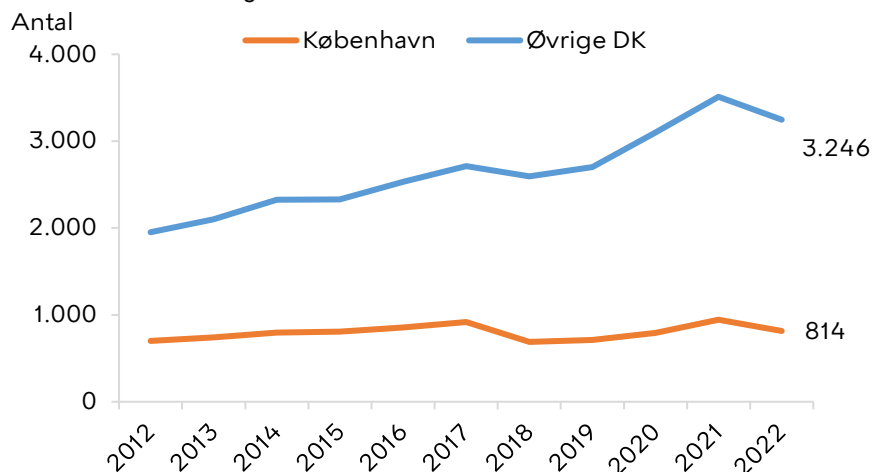
Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Der er over de sidste 10 år sket en stigning i antallet af brøkpensionister i lavindkomstgruppen både i Københavns Kommune og på landsplan, jf. figur 2. Stigningen har været højere i resten af landet end i Københavns Kommune. I 2022 udgjorde brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen 1,4 procent af københavnere i pensionsalderen, mens de i det øvrige Danmark udgjorde 0,4 procent af befolkningen i folkepensionsalderen. Omkring hver femte brøkpensionist i lavindkomstgruppen havde dermed bopæl i Københavns Kommune i 2022.

Udviklingen påvirkes både af ændringer i den relative fattigdomsgrænse og af ændringer i tilgang og afgang i gruppen af folkepensionsmodtagere. I årene 2019-2022 var tilgangen omkring halveret, grundet en gradvis højere folkepensionsalder, fra 65 år i slutningen af 2018 til 67 år i starten af 2023. Fra 2023 vil der igen være fuld tilgang. De årgange, der opnår pensionsalderen efter 1. januar 2019 og før 1. juli 2025, har

samtidig længere tid til at optjene retten til fuld folkepension, da optjeningsperioden forlænges, uden at optjeningskravet skærpes.

Figur 2. Antallet af brøkpensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune og resten af landet.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Fremskrivning af brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune

I analysen fremskrives antallet af brøkfølkepensionister i Københavns Kommune til årene 2029, 2034 og 2039¹. Fremskrivningen opgør, hvor mange københavnere der i 2022 befinder sig i lavindkomstgruppen, der vil have opnået pensionsalderen i hhv. 2029, 2034 og 2039, uden at have opfyldt opholdskravet. Fremskrivningens metode og antagelser fremgår af boks 2.

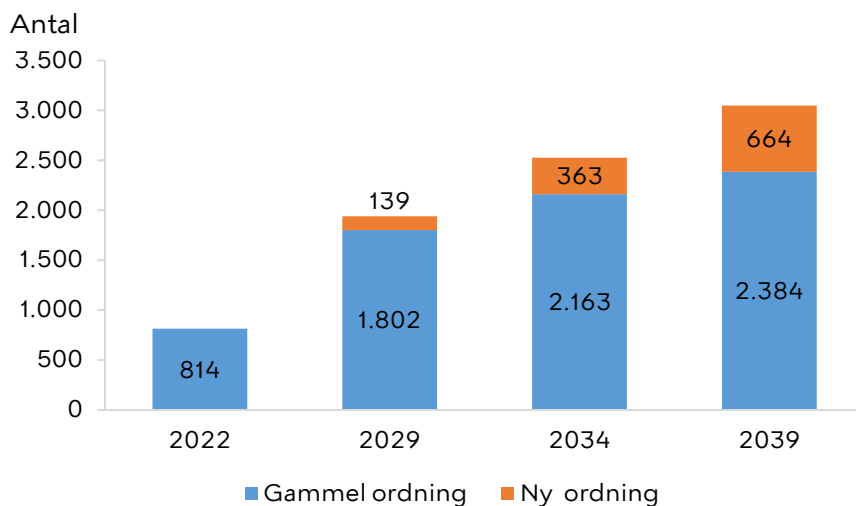
Fremskrivningen viser, at der forventes en betydelig stigning i antallet af brøkpensionister i lavindkomstgruppen, jf. figur 3. Stigningen skyldes til dels en stigning i antallet af personer over folkepensionsalderen i Københavns Kommune. Frem mod 2039 forventes det, at antallet af 67+årige københavnere stiger med omkring 50 procent, fra godt 60.000 i 2022, til knap 90.000 i 2039. Andelen af ældre med anden herkomst end dansk forventes også at stige. Indvandrere, der er kommet til Danmark som voksne, har dårlige forudsætninger for at optjene fuld pension.

En mindre del af stigningen i antallet af brøkpensionister i lavindkomstgruppen skyldes, at optjeningskravene skærpes i 2025. I figur 3 er fremskrivningen delt op, så det fremgår, hvor stor en andel af de forventede brøkpensionister i lavindkomstgruppen, der ikke ville have været

¹ Årene er valgt fordi pensionsalderen stiger i 2030, 2035 og 2040, og der derfor ikke vil være fuld tilgang til gruppen af folkepensionsmodtagere i de år.

brøkpensionister efter de gamle regler. I 2029 er det omkring 7 procent af brøkpensionisterne i lavindkomstgruppen, der ville have optjent ret til fuld folkepension efter de gamle regler. I 2039 er det omkring hver femte brøkpensionist i lavindkomstgruppen.

Figur 3. Det forventede antal af brøkpensionister i lavindkomstgruppen i Københavns Kommune i 2029, 2034 og 2039.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Boks 2: Metode for fremskrivning af brøkfølkepensionister i lavindkomstgruppen

Fremskrivningen tager højde for den stigende pensionsalder og for de skærpede regler for optjening af folkepension, der gælder for personer, der opnår folkepensionsalderen efter 1. juli 2025. Før 1. juli skulle en person have bopæl i Danmark i mindst 40 år, fra de fyldte 15 år indtil de opnåede folkepensionsalderen. Efter 1. juli 2025 skal bopælstiden svare til mindst 9/10 af optjeningsperioden. Det vil sige, at en person, der går på pension i 2024, skal have opholdt sig i Danmark i mindst 40 år ud af en periode på 52 år. En person, der går på pension efter 1. juli 2025, skal have opholdt sig i Danmark i 46,8 år ud af en periode på 52 år.

Efter de nye regler vil brøkpensionssatsen beregnes efter forholdet mellem opholdstiden og 9/10 af optjeningsperioden. Fx vil en person, der går på pension efter 1. juli 2025 og har opholdt sig i Danmark i 20 år i optjeningsperioden, nu have ret til knap 43 procent af en fuld pension, ift. 50 procent efter de gamle regler.

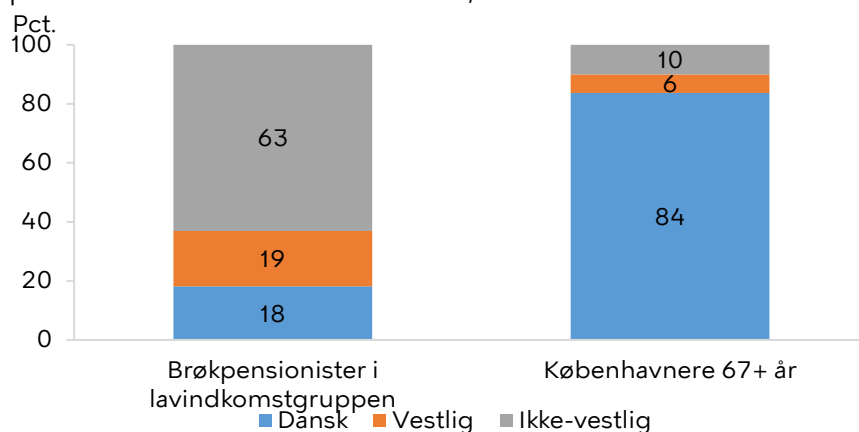
Fremskrivningen er baseret på en række antagelser, og resultaterne er behæftet med usikkerhed. Jo længere ude i fremtiden der fremskrives, jo flere forudsætninger kan nå at ændre sig. Fx er det muligt for en person, der er i lavindkomstgruppen i 2022 at forbedre sit indkomstgrundlag, før vedkommende overgår til folkepension, bl.a. gennem beskæftigelse og private pensionsopsparinger. Ligesom den

historiske opgørelse tager fremskrivningen heller ikke højde for, at nogle ophold i udlandet er sanktionerede og derfor stadig tæller med i optjeningsgrundlaget.

Karakteristika for brøkpensionister i lavindkomstgruppen

Brøkpensionister i lavindkomstgruppen adskiller sig fra den gennemsnitlige 67+årige københavnere på flere punkter². Fx har kun hver femte brøkpensionist i lavindkomstgruppen dansk herkomst, mod godt otte ud af ti 67+årige københavnere generelt, jf. figur 5. Knap to tredjedele af brøkpensionisterne i lavindkomstgruppen har ikke-vestlig herkomst og omkring hver femte har vestlig herkomst. Blandt 67+årige københavnere generelt er det hhv. ti og seks procent.

Figur 5. Brøkpensionister i lavindkomstgruppen og 67+årige fordelt på herkomst. Københavns Kommune, 2022.

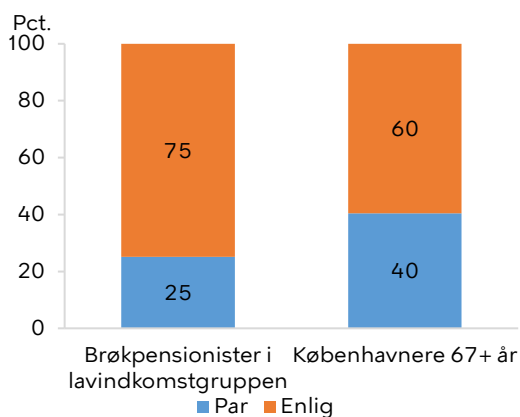
Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Omkring tre ud af fem brøkpensionister i lavindkomstgruppen er kvinder. Dette adskiller sig dog ikke fra 67+årige københavnere generelt men reflekterer, at kvinder uanset indkomstniveau har en højere gennemsnitslevetid end mænd.

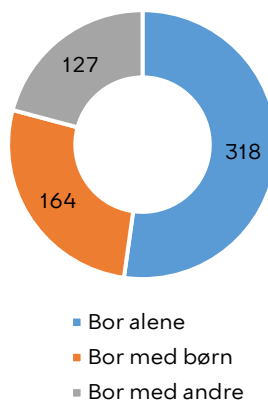
Brøkpensionister i lavindkomstgruppen er i højere grad enlige, jf. figur 6. Tre ud af fire er enlige, mod tre ud af fem 67+årige københavnere. Blandt brøkpensionister i lavindkomstgruppen, der ikke har en partner, bor godt halvdelen alene, jf. figur 7. Godt hver fjerde bor sammen med deres voksne børn. Den sidste fjerdedel bor sammen med andre, der enten ikke er relateret til dem, eller hvor det på grund af manglende data ikke er muligt at identificere relationen.

² Gennemsnittet for de 67+årige københavnere inkluderer *alle* 67+årige med bopæl i Københavns Kommune i et givent år. De inkluderer dermed brøkpensionister og personer i lavindkomstgruppen.

Figur 6. Brøkpensionister i lavindkomstgruppen og 67-årige fordelt på civilstatus. Københavns Kommune, 2022.

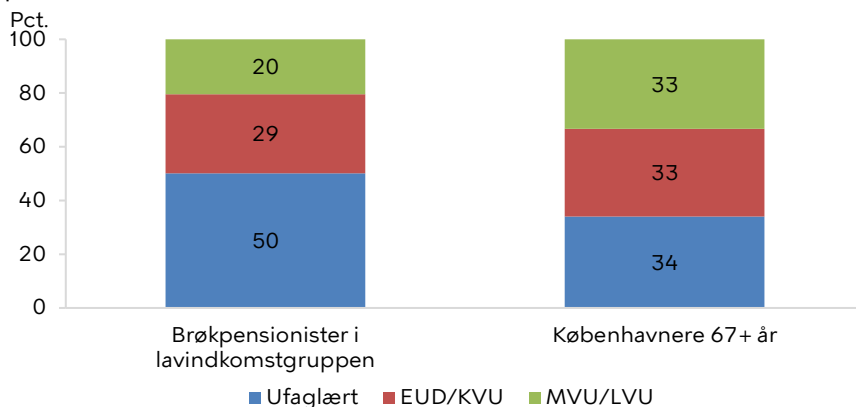
Figur 7. Enlige brøkpensionister i lavindkomstgruppen fordelt på boligforhold. Københavns Kommune, 2022.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Brøkpensionisterne i lavindkomstgruppen er i højere grad ufaglærte, jf. figur 8. Hver anden brøkpensionist i lavindkomstgruppen har således ikke en erhvervskompetencegivende uddannelse mod omkring hver tredje blandt de 67-årige københavnere generelt.

Figur 8. Brøkpensionister i lavindkomstgruppen og 67-årige fordelt på herkomst. Københavns Kommune, 2022.

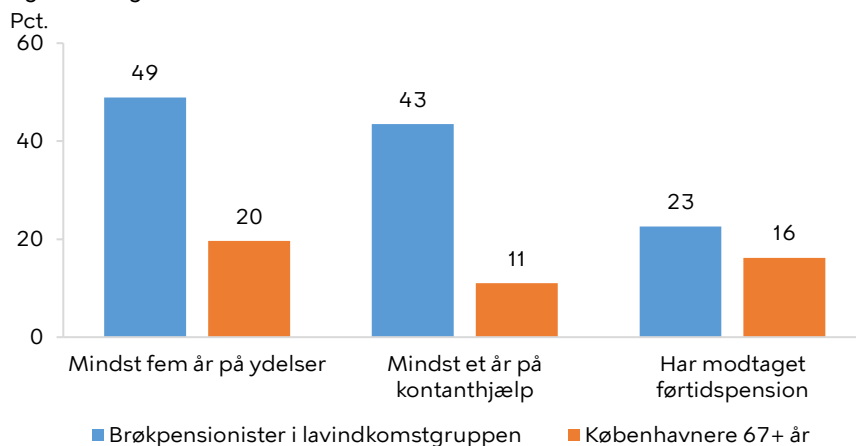
Anm.: Ufaglærte: alle uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. EUD/KVU: Erhvervsuddannede og korte videregående uddannelser. MVU/LVU: mellem- og lange videregående uddannelser inkl. akademisk bachelor og ph.d.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

Brøkpensionister i lavindkomstgruppen har haft en lavere tilknytning til arbejdsmarkedet relativt til 67-årige københavnere generelt, jf. figur 9. Omkring halvdelen af brøkpensionisterne i lavindkomstgruppen har modtaget offentlige ydelser i mindst 5 år, før de opnåede

pensionsalderen³. Blandt 67+årige københavnere er det to ud af fem. Fire ud af ti brøkpensionister i lavindkomstgruppen har modtaget kontanthjælp i mindst et år, i forhold til én ud af ti 67+årige københavnere. Lidt flere brøkpensionister i lavindkomstgruppen har været på førtidspension (23 pct.) i forhold til 67+årige københavnere (16 pct.).

Figur 9. Ydelseshistorik for brøkpensionister i lavindkomstgruppen og 67+årige. Københavns Kommune, 2022.

Anm. Ydelseshistorik er opgjort for ydelserne dagpenge, kontanthjælp/uddannelseshjælp/selvforsørgelses- og hjemrejseydelse/overgangsydelse/ledighedsydelse, revalidering, ressourceforløb, sygedagpenge, jobafklaring. Perioden behøver ikke at være sammenhængende. Perioden er opgjort fra uge 33 i 1991 til og med uge 47 i 2022.

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik

³ Perioden er opgjort fra uge 33 i 1991 til og med uge 47 i 2022